

Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta

Ruskon kunnan hyvinvointisuunnitelma

Lars Leemann 9.6.2022

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

Diak DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä osallisuus on? Eli mitä halutaan mitata?

- Termi ”osallisuus” on käytetty hyvin usein, mutta kontekstista riippuen viitataan sillä eri asioihin, esim. palveluissa usein asiakasosallisuuteen
- Tutkimuskirjallisuudessa osallisuus jaetaan objektiivisiin (esim. toimeentulo, ystävien määrä, osallistuminen johonkin toimintaan) ja subjektiivisiin tekijöihin (esim. johonkin yhteisöön kuuluminen)
- Sokrassa teimme osallisuuden määrittely ja teoreettinen viitekehys, jotka sisältävät sekä objektiivisia että subjektiivisia tekijöitä

Osallisuusindikaattori

- Osallisuusindikaattori on kehitetty THL:ssä Sosiaalisen Osallisuuden Edistämisen Koordinaatiohankkeessa (Sokra) ja pohjautuu Sokran teoreettiseen viitekehykseen: Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa (Isola ym. 2017)
- Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta
 - Merkityksellisyyden kokemus (esim. Martela & Steger 2016)
 - Toimijauskomukset (esim. Ford 1992, Sen 1999)
 - Sosiaalisen vuorovaikutuksen koettu laatu (esim. Max-Neef 1991, Sen 1985, 1999)

Osallisuuden kokemus

Kuulluksi tuleminen

Mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään ja elinympäristöön

Sosiaaliset suhteet

Kuuluminen itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön

Päivittäisten tekemisten ja oman elämän **merkityksellisyys**

➤ Osallisuuden kokemus on erittäin tärkeä ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

Osallisuusindikaattori

- 10 väittämää, joista lasketaan summapistemäärä.
 - Mittaa osallisuuden kokemusta kokonaisvaltaisesti.
 - Osallisuusindikaattori on tieteellisesti validoitu ja se toimii erinomaisesti.
- Monipuoliset käyttömahdollisuudet: toiminnan vaikutusten arviointi, seuranta, väestötutkimukset, keskustelun ja ajatusten herättäjä asiakastyössä

Osallisuusindikaattori kyselylomakkeella

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Merkitse jokaisen väittämän kohdalla se vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten omaa kokemustasi.

	täysin eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin samaa mieltä
Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Saan myönteistä palautetta tekemisistäni	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tarpeellinen muille ihmisille	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen, että elämälläni on tarkoitus	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita	☐	☐	☐	☐	☐
Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että minuun luotetaan	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin	☐	☐	☐	☐	☐

9.6.2022

Lars Leemann

Osallisuusindikaattori

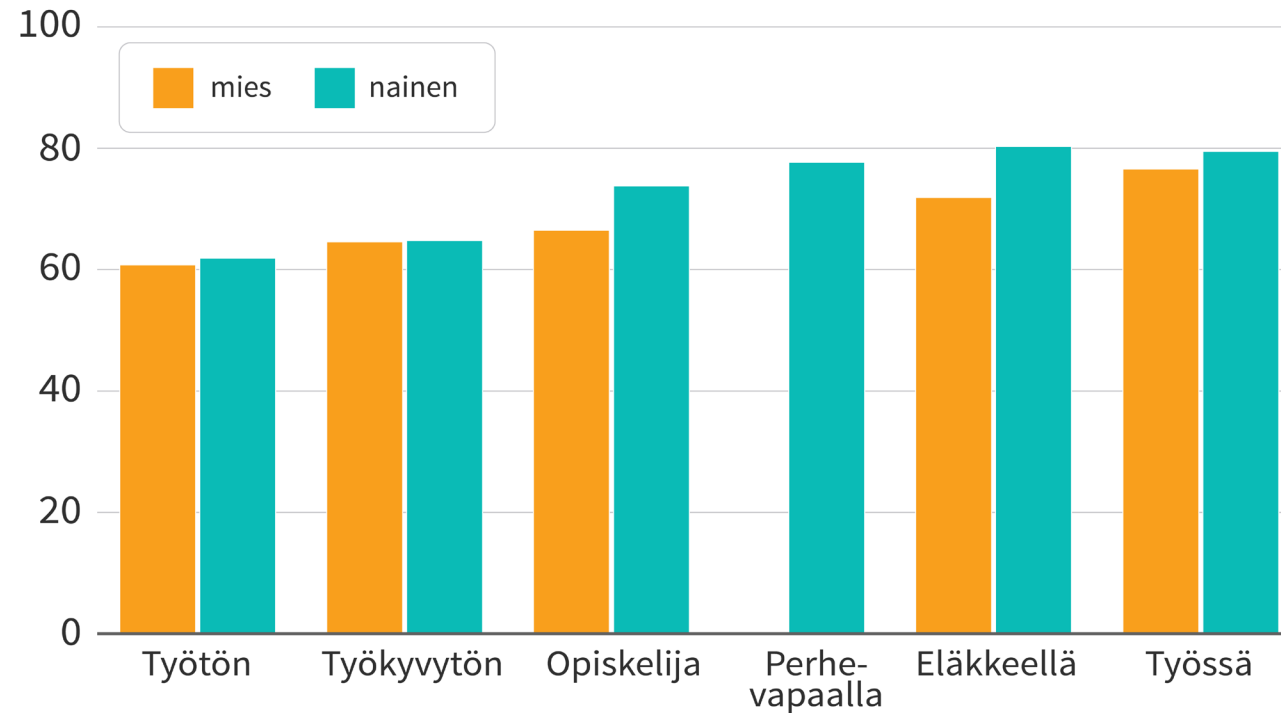
- Väestötutkimus osoittaa, että osallisuusindikaattori on vahvasti yhteydessä **sosioekonomisiin tekijöihin** kuten esim. työmarkkina-asemaan, koulutustasoon, taloudelliseen tilanteeseen ja köyhyyskokemuksiin.
- Toisaalta osallisuuden kokemus on myös vahvasti yhteydessä **koettuun terveyteen, hyvinvointiin, työ- ja toimintakykyyn**, esim. psyykkiseen kuormittuneisuuteen, yksinäisyyteen ja tulevaisuuden suunnitteluun.

Osallisuuden kokemus **työmarkkina-aseman mukaan** 18–64-vuotiaiden keskuudessa

thl

Osallisuuden kokemus näytetään osallisuusindikaattorin keskiarvona, skaala 0–100 pistettä.

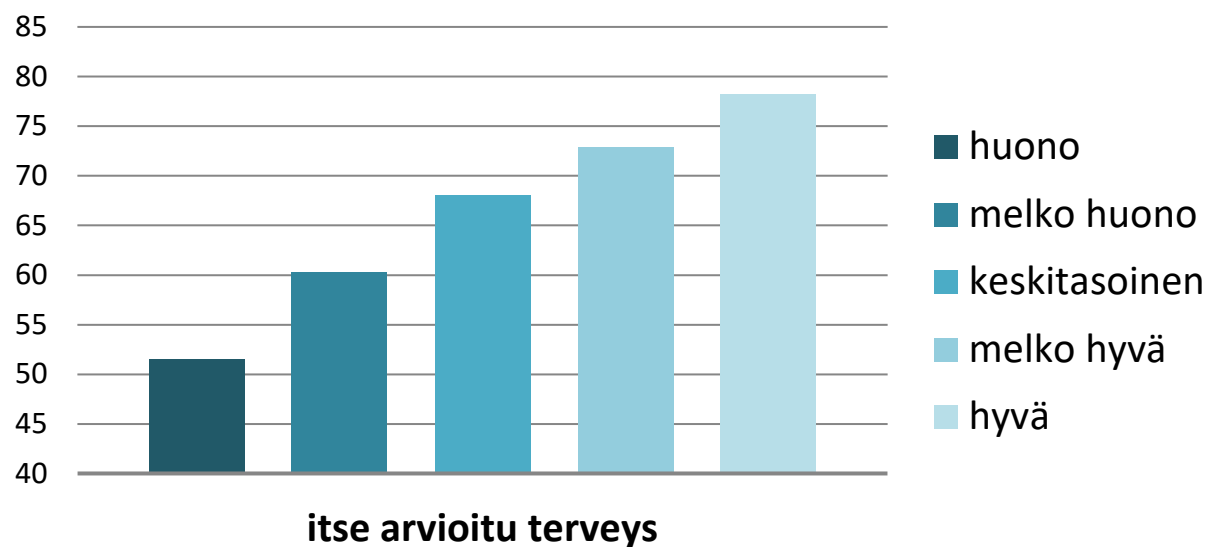

Osallisuusindikaattori kartoittaa muun muassa sitä, kokeeko vastaaja päivittäiset tekemisensä merkityksellisiksi, pystyykö hän vaikuttamaan asioihin ja kuuluko hän itselleen tärkeään yhteisöön. Sukupuolitieto väestökisteristä.

Lähde: FinSote 2019, THL 2021

Osallisuusindikaattorin yhteys koettuun terveyteen

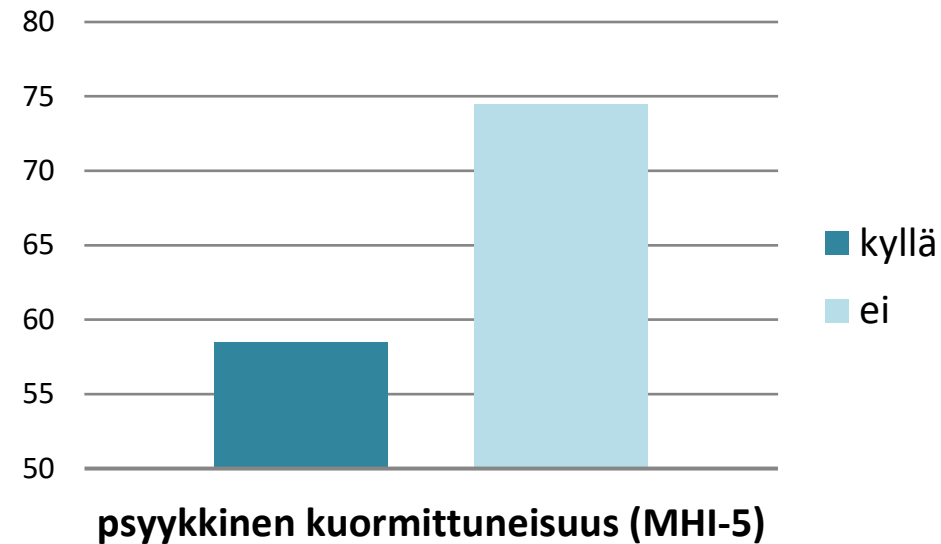
- Terveystila: itse arvioitu terveydentila (osallisuusindikaattori 0–100)

Lähde: Leemann, Lars (2020). Alustavat tulokset osallisuusindikaattorin yhteyksistä muihin ilmiöihin. Sokran kyselytutkimuksen tulokset. Verkkojulkaisu: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta (Thl.fi/Sokra)

Osallisuusindikaattorin yhteys koettuun hyvinvointiin

- Psyykkinen hyvinvointi: kuormittuneisuus (osallisuusindikaattori 0–100)

Lähde: Leemann, Lars (2020). Alustavat tulokset osallisuusindikaattorin yhteyksistä muihin ilmiöihin. Sokran kyselytutkimuksen tulokset. Verkkojulkaisu: Osallisuusindikaattori mittaa osallisuuden kokemusta (Thl.fi/Sokra)

Kenelle osallisuusindikaattori sopii?

- Osallisuusindikaattori on käytetty sekä väestötutkimuksissa että vaikutusarvioinneissa (mukana eri hankkeissa ja esim. STEA mittaripilotissa)
- Kokemuksemme osoittaa, että osallisuusindikaattori voi käyttää hyvin erilaisten kohderyhmien kanssa. Osallisuusindikaattori on pilotoitu myös ns. haastavien kohderyhmien kanssa (esim. lukuhäiriöisten kärsivät tai päihdekäyttäjät).

Kenelle osallisuusindikaattori sopii?

- Periaate on kuitenkin, että vastaaja pystyy vastata itse
- Osallisuusindikaattori on tieteellisesti validoitu ja täysivaltaisille työikäisille, mutta käytetty myös nuorten ja ikäihmisten parissa
- Työkalu sellaisten toimintojen vaikutusarviointiin, jotka pyrkivät edistämään osallisuuden kokemusta

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Kertaluonteinen kysely antaa tietoa siitä, millaisia ihmisiä hakeutuvat johonkin toimintaan (tavoitellaanko oikeaa kohderyhmää eli osallisuusindikaattorin tapauksessa ihmisiä, joiden osallisuuden kokemus on matala)
- Varsinaisissa vaikutusarvioinnissa on yleisesti tarkoitus arvioida muutosta (tapahtuuko tavoiteltu muutos eli vahvistuuko osallisuuden kokemusta)
- Tähän tarvitaan vähintään 2 mittauspistettä: alku- ja loppuvaiheessa

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Koska osallisuusindikaattori mittaa pelkästään osallisuuden kokemusta, on hyvä miettiä muita relevantteja tietoja: taustamuuttujia (esim. ikä, sukupuoli, työttömyyden kesto, asuinpaikka tms.) ja muita olennaisia tietoja (esim. yksinäisyys, koettu terveys, toiminnan koettu mielekkyys, asenteet, tms.)
- Paras on kerätä tietoa yksilöntasolla (vastaaja tunnistettava): mahdollistaa tarkkoja analyyseja muutoksista

**Suosittellemme kaikkiin
sote-palveluihin!**

Osallisuusindikaattori

- vapaasti saatavilla ja maksuton
- sopii kaikenlaisiin kohderyhmiin ja toimintoihin
- käytössä noin 120 organisaatiolla

thl.fi/osallisuusindikaattori

Miten osallisuusindikaattorin käytetään?

- Jos haluat käyttää osallisuusindikaattorin, ottaa yhteys minulle
- Ohjeet: thl.fi/osallisuusindikaattori
- Kysely voi olla paperilla tai sähköinen
- Osallisuusindikaattori on tärkeä käyttää virallisessa muodossa. Erityisesti osallisuusindikaattorin väittämiä tai niiden järjestystä ei saa muuttaa tai muunnella, eikä jättää pois.

Lisätieto

- Sosiaalisen Osallisuuden Edistämisen Koordinaatiohanke: thl.fi/Sokra
- Osallisuusindikaattorin ohjeet: thl.fi/osallisuusindikaattori
- Osallisuuden viitekehys: [Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa](#) (Isola ym. 2017)
- Osallisuusindikaattorin validointiartikkeli: [Development and Psychometric Evaluation of the Experiences of Social Inclusion Scale](#)

Yhteystiedot

thl.fi/sokra

Lars Leemann

tutkija

etunimi.sukunimi@thl.fi

029 524 7509

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

**DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU**
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto